

نډې بېلې ئېم سا ټ به ئان کارسډن به خشرا.. ئا ک ټ عه بدو ټ ټ

رڼی 8 ی ئېم مانگه خه ټاتی نډې بېلې ئادابی ئېم سا ټ لڼ لایڼ
ټ کادیمیای سویدی به خاتوو ئان کارسډن نوی نووسر و شاعیر و وږگڼ
و ټ خنډگری ټ ټ بی و زانای ټ ټ بیاتی کڼ و زمانزان، به خشرا،
ټ کادیمیای ناوبراو ه ټ کاری به سرکردنه وی ئو نووسره که نه دیه ی
ب ټ ئو وه گه ټ انده وه (به ک ټ م ټ ټ ب ټ ره ټ م کی ج ټ راوچ ټ ری بو ټ ران ټ و
نو ټ خوازان ټ و داه ټ ن ټ رانه ب ټ دیال ټ گی چ ټ ژب ټ خش ل ټ گ ټ ټ ن ټ ریتی
کلاسیکی، ش ټ و ټ نو ټ کانی ټ ټ بیاتی هاوچ ټ رخى بوژاند ټ ته وه). ئ ټ و
نووسر ټ ک نی ټ ټ نیا ل ټ سنووری ج ټ ر کی دیاریکراوی ټ ټ بیدا
ره نگیدا ب ټ ته وه، ب ټ ره ټ م کانی شی ب ټ ش ټ و ی ساد ټ پ ټ ل ټ ن ناکرڼ؛
شاره زیان ده ټ ټ ن ټ و شاعیر ټ ک و ټ ټ خنډگر بیر د ټ کات ټ و،
و ټ رگ ټ ټ ک و ټ شاعیر د ټ نووس ټ، نووسر ټ کیش جیاوازی ن ټ وان م ټ ژوو
و ټ ستا نا ه ټ ل ټ ت. هاوکات پ ټ یو ټ ندی ب ټ ه ټ زی ل ټ گ ټ ټ ټ بی کلاسیکی
ی ټ نانیدا ه ټ ی؛ ب ټ تایب ټ تی ل ټ گ ټ ټ سا ټ ی و نووسر ټ رانی تراژیدیا.
چه ندان د ټ قی ک ټ نی کلاسیکی دووبار ټ دا ټ ټ ژت ټ ته وه تا ب ټ ک ټ ش ټ کانی
س ټ رد ټ م ب ټ کاری د ټ ه ټ ن ټ ت. ئو ت ټ که ټ کردنه ی کڼ و نو ټ ی ټ ک ټ ل
گرنگترین تایب ټ تم ټ ندی ټ کانی. گومان له وه شدانییه ه ټ نانی ټ ټ فسان ټ و
د ټ قی ی ټ نانی کڼ ب ټ ناو ژیانی مر ټ قی هاوچ ټ رخ هونه ر کی ز ټ ری
ده و ټ ت. ب ټ ئو وه ی کاریگه ری د ټ ق ټ ک ټ ن ټ کانی ش به سر خو ټ ن ټ ری ټ ستا
ز ټ ر ب ټ ت، زمان ټ کی زیندوو و هاوچ ټ رخ و توندی ب ټ کاره ټ ناوه، که
له گه ټ پیدا به رده وام پار ټ زگاری ل ټ قوو ی و ټ س ټ نای ټ تی د ټ ق
ی ټ نانی ټ کان کردوو ه.

ئان پاتریسیا کارسډن Anne Patricia Carson ناسراو به ئان کارسډن
Anne Carson رڼی 21 ی حوزه ټ رانی سا ی 1950 له ت ټ ر ټ ن ټ ی و ټ تی
ک ټ ن ټ دا هاته دنیا. له بهر ئو وه ی باوکی بانکدار بوو ب ټ یه ل
ژمار ټ ی ک شار ټ چک ی بچووکى ئو و ټ ته گ ټ ور بوو. ل ټ ق ټ ناغی
خو ټ ندنی ئاماد ټ ی، مام ټ ستای لاتینی ب ټ جیهان و زمانى ی ټ نانی ک ټ نی
ناساند. به ه ټ یه وه هزی له بابه ته ئده بییه گریگییه کان کرد. دواتر
ل ټ ک ټ ل ټ ژى سانت مایکلی زانک ټ ت ټ ر ټ ن ټ ناوی ت ټ مار کرد، به ټ ام دوو
جار ل ټ ک ټ تاییه کانی سا ی ی ټ ک ټ م و دوو ټ میدا، ج ټ یه ټ شت. دواتر
گ ټ او ه زانک ټ تا له سا ی 1974 ب ټ کال ټ ری ټ س و سا ی دواتریش ماست ټ ری
به ده سته ټ نا. سا ی 1979 ل ټ ز ټ ر زانک ټ ی ئ ټ مریکا و ک ټ ن ټ دا وان ټ ی

کلاسیک و نډډۍ بی بـراوردکاری و نووسینی داهـنـرانـی و تهـوه. ساـی 1981 دکـتـرای بـدـسـتـهـنـا. دواتر وهـک پرـفـیسـر له زانکـکـانی که نهـدا و ئهـمهـریکا بهـردهـوام بوو له و تنهـوهی ئهـدهـبی کلاسیکی.

ساـی 1986 کتـبی (نـرـس؛ شیرینی تا Eros the Bittersweet) ی بـا و کردهـوه. که کتـبی بـکی شـوه ځنـد یه له نـوان شعر و توـنـډینـو ی زانستی و فـلـسـفـی، پـیـو نـدی بـ نډـبی یـنـانی کـن و تـاـا مانـکی قو و فـلـسـفـی لـسـر سروشتی دژ بـ یـکی عـشق و نارـزووی ځـ مانـسی لـ نډـب و فـلـسـفـی یـنـانی کـنـدا. تـیـدا ویستویه تی نیشان بدات ځـ ویستی تـنـیا هـستـکی ناوـځـی نیـ؛ بـکو شـوازـکـ بـ بینینی جیهان و ځـمان. هـروهـا بـدواداچوونی بـ چـڅـر و ځـشـویستی کردووه، که هـم شیرینـ و هـم تـا و بهـخـو نـهـری و تـووه عـشق هـنـکی سـرکـش و تـکـدـره.

ساـی 1992 کتـبی (کورتـ قسـکان Short Talks) و ساـی 1995 دیوانی (شووش، ئیرـنی و خدا Glass, Irony, and God) ی بـا و کردهـوه و بهـهـی ئهـوهی دوا یی خهـا تهـکانی (QSPELL) و (A. M. Klein) ی پـهـخـشـرا. (ئاوی سازگار Plainwater) ی بـا و کردهـوه که بـر هـمـکی ناوازـی و تـکـکـی یـکـ لـ شیعـر و پـخـشان و وتاری نډـبی و یادـو وری و سنوورـکانی نـوان چـشنـ نډـبیـکان بـیوه و جیهانی کلاسیکی کـن و مـدـرن پـکـو و گـرـداوه و بهـهـیهـوه وهـک شاعیرـکی دیار دهـرکهـوت. ساـی 1998 ځـمانه شعری (نـتـبیـگرافـیای سوور Autobiography of Red) ی بـا و کردهـوه که یـکـکه لـ ناسراوترین کارـکانی. ئیلهامه‌کـی لـ نـفسـانـی یـکی یـنـانی و رگـیراوه که به‌گوـره‌ی ئه‌فسانه‌که گـریـن دـو و زـم یان یان زـبـلـا حـکی سـره به‌اـم لـره‌دا دـو و زـم نیـ، بـکو کوـکی گـنجی هـستیار و گـشـگیر و هـونـرمـنـد، با هـ سووره‌کـی نیشـانـی جیاوازی و نامـبوونیـتی لـ کـمـمـگـدا. لـ مندا ییـو و هـست به جیاوازی دـکات. ناوـکی کتـبی بـکـ ئهـو ته‌وه‌رانـه‌ی به‌رجه‌سته کردووه؛ (ځـشـویستی گـنـجان؛ ناسینی ځـ و جـستـ؛ جیاوازی و هـستی نامـبوون؛ برین و شکستی د؛ پـیـو نـدی نـوان نـفسـانـ و ژیانـی نـستا؛ و هـو وـی مـر ق بـ پاراستنی یادـو و ریـیـکانی). هاوکات به‌هـیه‌وه ئه‌و پرسیاره‌ی کردووه، ئایا مـر ق دـتوانـت ځـی بـ تـواوی بـ کـسـکی تر بکات، بـ بـ نـو و ی ځـی لـ دـست بدات؟

ساـی دواتر کتـبی (ئابووری لـ دـستنـدراوـکان Economy of the Unlost) و ساـی 2000 کتـبی (پیاوان لـ کاتی پشوودا Men in the Off Hours) ی بـا و کردهـوه که پـکـهاته‌یه‌که له شعری جـراوـجـر و

په‌خشان و وتاری شعری و نووسین له‌باره‌ی هون‌ر و یاد‌و‌ری. ک‌ن و نو‌ی ئاو‌ته‌ی یه‌کتری کردووه و گه‌ره‌کیه‌تی پیشان بدات ژیان ت‌نیا له‌ساته‌ گ‌ور و دراماتیکی‌کان په‌ک نایه‌ت؛ به‌کو له‌و کاته‌ بچووک و به‌تانه‌ش که‌ ت‌یاندا مر‌ف بیرده‌کاته‌و. به‌ه‌ی ئه‌و به‌ره‌مه‌ خه‌لاتی خ‌لاتی شیعری گریفینی په‌به‌خشا. س‌ای دواتر کته‌بی (جوانی م‌رد The Beauty of the Husband) ی به‌اوکرده‌وه. ئ‌م به‌ره‌مه‌ به‌ شو‌یه‌کی تایبه‌ت نووسراو و له‌ 29 تانگه‌ په‌کهاتووه. تیشک ده‌خاته سهر شکستی په‌یو‌ندی هاوس‌رگیری. که‌ په‌یو‌ندییه‌کی ئا‌و‌ز له‌ ن‌وان نزیکوون‌و و دوورک‌وتنه‌و، اک‌شان و پا‌نان، ده‌ستگرتن و جیاوازی. ت‌یدا خ‌ش‌ویستییه‌کی خسته‌ته‌وو له‌ سه‌ر‌تا جوان و په‌ه له‌ ئار‌زوو، به‌ام دواتر به‌ خیانه‌ت، دووری و به‌ م‌یلی ت‌کده‌چ‌ت. م‌رد له‌ چاوی ژنه‌که‌دا ه‌م جوان و ه‌م زیانه‌بخش؛ ه‌م که‌سه‌کی خ‌ش‌ویسته‌ و ه‌م سه‌ر‌چاوی برین. نووسهر له‌وه‌شدا کارامه‌ییانه‌ی تاوت‌ی وه‌امی پرسپاری له‌و ج‌ره‌ی کردووه؛ چ‌ن خ‌ش‌ویستی ده‌گ‌گ‌ت به‌ په‌یو‌ندییه‌کی زیانه‌بخش؛ به‌چی مر‌ف ده‌ستبه‌رداری ئه‌و که‌سه نایه‌ت که‌ په‌شتر زامداری کردووه؛ ئایا ده‌توان‌ت له‌ دوا‌ی شکستی خ‌ش‌ویستی، ناسنام‌ی خود دووبار‌ه دروست بکه‌ته‌وه. به‌ه‌ی ئه‌و به‌ره‌مه‌ش خه‌لاته‌کانی (تی ئ‌س ئ‌لیوت) و (کته‌بی له‌س ئه‌نجل‌س تایمز) ی په‌به‌خشا.

س‌ای دواتر شان‌گه‌ریه تراژیدیایه‌که‌ی (ئ‌لیک‌ترا Electra) ی سه‌ف‌کله‌سی له‌ ی‌ن‌انی وه‌رگ‌و‌او و به‌اویکرده‌وه. س‌ای 2002 دیوانه شیعری (ئ‌گ‌ر نا، زستان If Not, Winter) ی شاف‌ی شاعیری وه‌رگ‌و‌او و به‌اویکرده‌وه. س‌ای 2005 کته‌بی (خ‌ه‌ه‌و‌شان‌ندن‌و Decreation) ی به‌اوکرده‌وه که‌ ت‌ک‌و‌و‌یه‌که‌ له‌شعر و وتار و به‌چوونی ف‌لس‌فی و خ‌ن‌ی ئ‌ده‌بی. وش‌ی Decreation له‌ بیر‌که‌کانی ف‌یل‌سوف و عارفی ف‌ر‌نسی سیم‌ن ویل و‌رگیراو. م‌به‌ستی سه‌ر‌ک‌یشی ئ‌و‌یه‌ که‌ مر‌ف ه‌ند‌ک جار ده‌به‌ت ئ‌و خ‌یه‌ی ز‌ر به‌خ‌یه‌و په‌یو‌سته، که‌م بکاته‌و‌ یان ه‌یو‌شه‌نه‌ت‌و، به‌ ئ‌و‌ی جیهان و که‌سانی ده‌و‌روبه‌ری به‌ وونتر بینه‌ت. که‌واته له‌ره‌دا خ‌ه‌ه‌و‌شان‌ندن‌و مانای ونبوون یان نه‌مانی مر‌ف ناگه‌یه‌نه‌ به‌کو که‌ م‌کردن‌و‌ی خ‌پ‌رستی و گو‌گرتنه و نووسه‌ریش ده‌یه‌وت به‌ت: ئایا مر‌ف ده‌توان‌ت له‌ ناو خ‌ید‌رچ‌ت و به‌ جیهانه‌کی گ‌ور‌تر په‌یو‌سته به‌ت؟

س‌ای دواتر کته‌بی (وان‌کانی خ‌م‌ Grief Lessons) ی به‌اوکرده‌وه که‌ چوار شان‌ی تراژیدیای که‌نی ی‌ن‌انی وه‌رگ‌و‌دراوه که‌ ی‌ریپیدیس دای‌ه‌شتوون و باب‌ته‌کانی و‌ک: خ‌ش‌ویستی کو‌ران؛ توندوتیژی؛

بـ یاری سیاسی؛ جـنگ؛ خودپـرستی؛ و زیانی نایدیـلـژیا دـبینرـن و به‌گشتیش تیشک دـخاتـ سـر نـو ی کـ چـن مـر ق لـ کاتی ووبـ ووبـوونـو ی خـم، توـو یی و لـدـستداند و چـن تراژیدیا دـبـتـ نامرازک بـ پا فـتـکردنی دـروونی مـر ق. سا ی 2009 کتـبی (نـن نـرـستیا An Oresteia) ی بـاوکرده‌وه که کـکردنـو یـکی شاره‌زایانه و مـدـرنی سـ شانـگـری تراژیدی یـنـانی کـ نه ئه‌وانیش نـگـامـمنـی ئیسخیلوس و نـلـکـترای سـفـکلیس و نـرـستیسـی یورپیدیس و تایبه‌تن به جه‌نگی ته‌رواده. سا ی دواتر کتـبی (شـو Nox) ی بـاوکرده‌وه که بـرهـمـکی تایبـت لـ شـو و پـکـهاتـدا و شیوه‌ننامه‌یه و پـیـو نـدی بـ مردنی براکـی نووسه‌ره‌وه هـ ی که سا ی 2000 له دووری ئه‌و کـ چی دوا یی کردبوو. خـم و هـو ی تـگـیـشتن لـ کـسـک کـ لـ ژیا‌ندا بـ تـواوی نـماوـ. لـ گـی زمان و یادـوـری دـیـوـت دووبارـ پـیـو نـدی لـگـگـ دروست بکاته‌وه، بـمـام لـ کـتاییدا دـزانـت کـ هیچ دـقـک ناتوانـت کـسـکی مردوو بـگـنـنـتـوـ.

سا ی 2012 ده‌قی شانـی (نـنـتـیگـنـیک Antigone) ی بـاوکرده‌وه. که پـداچوونه‌وه و وه‌رگـرانـکی نو و جیاوازی شانـگـریه تراژیدیا که ی نـنـتـیگـنـیک سـفـکلیسه. سا ی دواتر کتـبه‌کانی (نـخـر بـکو Nay Rather) و (دـکیـمـنتی سوور Red Doc) ی بـاوکرده‌وه. نـو بـرهـمـی دوا یی بـ شـو یـکی استـوخـ به نـتـبـیـگرافای سوور پـیـو نـدیدار، بـمـام هـمان چیرـکی شوو نیه. نـفسـان و ژیا‌نی هاوچـرخـی ئاوـته کردوو. لـره‌دا جـریـن گـورـتر بوو و جیهانی دـوـروبـریشی ئاـزتر. جـریـن تـنها گـنجـکی بریندار نیی؛ بـکو مـر قـک کـ دـبـت لـگـگـ گـان و نادیار یـکانی ژیا‌ن بـژی. ئه‌وه‌شیان کـمهـك ره‌ه‌ندی هه‌یه له‌وانه (گـانـی ناسنام؛ پـیـو نـدی کـنـکان؛ هـستی لـدـستدان؛ ئاوارـی و گـان؛ و هـو ی مـر ق بـ دـزینـو ی مانای ژیا‌نه). به‌هـی ئه‌و کتـبه بـ جاری دووهم خه‌ا تی خـا تی شیعی گریفینی پـبه‌خـرا.

سا ی 2014 کتـبه‌کانی (وـرزشی نـلـبـرتـن The Albertine Workout) و (ئیفیجینیا لـناو تاوریـکان Iphigenia Among the Taurians) ی بـاوکرده‌وه. ئه‌وه ی دوا یی شانـگـریه کی یـرپیدسـ تـیدا قوربانیدان و ئازایه‌تی و هه‌وـه‌کانی رزگار بوون ده‌بینرـت. سا ی 2015 شانـگـری (نـنـتـیگـنـ Antigone) ی سـفـکلیس و شانـگـری (باخایی Bakkhai) ی وه‌رگـا و و بـاوکرده‌وه. سا ی دواتر کتـبی (سه‌رئاوکه‌وتن Float) ی بـاوکرده‌وه کـ لـ چـند ته‌وه‌ری جیاواز

پهکها توو (شعر؛ نام؛ گفتوگ؛ تبیین؛ دق شانیی؛ بیرکردن ووی کورت) و خو بندر دتوانت ب ئار زووی خی تکک بیان بکات و بیخو بندت و، وک بوی ل ناو دریایک شیعر دا س ر ئا و ک وتبت و ل دقکک و ب دقککی دیکه ده چت، ب ئووی ه میش ل ناو استدا گای کی دیاریکراو بینت.

سای 2019 کتببی (نما جین باکر ل تری Norma Jeane Baker of Troy) ی ب اوکرده وه که ئ پرای کی شیعی و شان یی و تیدا نرما جینی باکر ناوی است قینای مارلین م ن یی و تیش ئامار یی ب ه لینی تی. بره م م ک ب راورد که ل نوان تراژیدیا و پ گگی مارلین م ن و ه لینی تی یی، وک دوو ه مای جوانی ک بوون قوربانی ک م گ و م ژوو. سای 2021 کتببی (ژنانی تر جان؛ ک میکک The Trojan Women: A Comic) ی ب اوکرده وه. که بهرهم کی هونری هاوب شه ل نوان نووسر و زانا برونای نیگارکش ک تیدا شان گ ریید تراژیدیی ک ن ککی (ژنانی ترواد) ی ریپیدس گ دراو ب شوازی چیر کی و ن یی.

سای 2021 کتببی (ب ری ه اکلیس H of H Playbook) ی ب اوکرده وه که و رگ ان و س رل نو دا شتن ووی کی م د رن و تاقیکاریی ب شان گری ه اکلوسی ی ریپیدس. ئان کارسن ب شوازی کی جیاواز ئامادی کردوو؛ تکک یی ک ل شیعر و و ن و دق د ستنوو ک ل س ر کاغزی جیاواز ک شراون و چاپکراون. چیر کی ه اکلوسی پان وان کاتک ل ش د گ گ ت و و تووشی بارود خ کی سهختی د روونی د بت و ناتوانت خی له گه بارود خی ئاسایی بگونج نت، ک نووسر وک ه مایک ب ن خشی د روونی و کاریگ ریید کانی ج نگ ل س ر مر قی هاوچ رخ نیشانی داوه. سای 2024 کتببی (پوهری ه Wrong Norma) ی ب اوکرده وه که ک م م شیعر و پخشانه. کارسن خی ئامار یی ب و کردوو ک ب ه ی ئووی باب ت کانی ناو ئه و کتب (ک ل 25 پارچ ی جیاواز پهکها تووه) پ یو ندی است و خ و ی ک گرتوویان ب ی ک و نیی و ناچن چوارچ ووی یک پ و ر. بیه ناوی ناو ه، یان نادرست. تیدا باسی چ ندین ک سای تی م ژوویی و ئ د بی لهوانه سوقرات و فل ب ر و ج ز ف ک نرادی کردوه. هاوشان ل گ باب ت کانی وک ب فر و ه ژاری و بیر و ریه کانی باوکی. ئم بره م ل سای ب او بوون ویدا د نگدان ووی گه وره ی ه بو و گ یشته لیستی ک تایی خ اتی کتببی نیشتمانی ب شیعر ل ئ مه ریکا.

کارسن ل جیهان کی پ ل زانیاری و م ژوو و زماندا د گ ت،

بہام با بتہ سہر کیہ کانی نووسینہ کانی ہمیشہ تاییہ تن بہ مرث
لہوانہ: چن خہ شہ ویستی دہ کین؟ چن خہ م دہ خین؟ چن لہ گہ
جیاوازی خہ مان دہ ژین؛ چن لہ گہ مردن ووہ ووہ دہ بینہ وو؛ چی لہ
خہ مان دہ مہنہ ووہ کا تہ ک کسہک یان شہک لہ دہ ست دہ دین؟ چن لہ گہ
یادہ ووہ رییہ کانمان بژین؟ چن بہ زمان ہ ووہ دہ دین شہک بہ بین ک
لہوانہ یہ ہیچ وشہ یک بہی بہس نہہ بت؟. گرنگی ستاییہ کەشی لہ ووہ دایہ
کہ سنووری نہوان جہرہ ئہ دہ بیہ کانی شکا ندوہہ. کارہ کانی بہ خوہنہر
ئاسان نین، چونکہ بہ شوہی ئہ مانہ کلاسیکیہ کان، چیرہ کی ہک و پک
بہ دہ ستہ ووہ نادہن. بہام ہہر ئہم ئاہ زیہ شہ وا لہ خوہنہر دہ کات
لہ گہ دہ قہ کاندہ بہ شہاری بکات و ماناکان دروست بکات.

جگہ لہو خہ اتانہی ناومان ہہنان بہر لہ گہ یشتن بہ باہای نہہل،
ئان کارسہن پہ شتر کہ مہہ ک خہ اتی سہ نگینی دیکہی پہ بہ خراوہ،
لہوانہ: (لاناں بہ شاعر) لہ ساہی 1996، (خہ اتی گہ ورہی ئہ دہ بی
نہودہ ووہ تی بلو میترہ پہلیس بہ دہ ستکہ وتی تہ مہنی) لہ ساہی 2016،
(خہ اتی شازادہی ئہ ستوریاس بہ ئہ دہ ب) لہ ساہی 2020، (خہ اتی پہن/
ناہہ کہ ق) لہ ساہی 2021، (خہ اتی ئہ دہ بی نہودہ ووہ تی زہیگنیو
ہہرہرت) لہ ساہی 2025 ئہ مہو جگہ لہو بہرہہ مانہی ناومان ہہنان
کہ مہہ ک چاہکراوی دیکہی ہہیہ.